

REPUBLIKA SLOVENIJA USTAVNO SODIŠČE

Pritrdilno ločeno mnenje sodnika dr. Fišerja

1. Glasoval sem za odločbo, s katero je US ugotovilo, da 22. čl. ZP-L ni v neskladju z 2. in 8. čl. Ustave. Tudi s poglobljivimi argumenti, na katerih sloni takšna odločitev, se strinjam.
2. Ni dvoma, da je imela izpodbijana novela ZP dober namen popraviti položaj slovenskih državljanov, ki so jim bile pred 25. 6. 1991 zunaj območja RS neopravičeno (verjetno bi bilo bolj prav: neupravičeno) ter v nasprotju z načeli in pravili pravne države zaradi razrednih, političnih ali ideoloških razlogov zaradi prekrškov izrečene sankcije kakršnekoli oblike odvzema prostosti. Nobenega dvoma tudi ni, da je šlo v primerih, ki se skrivajo za takšno oznako, za strahotno trpljenje in tragične usode ljudi, ki jih nobena rehabilitacija ne bo mogla popraviti, kaj šele odpraviti.
3. Kljub temu moram čisto na kratko opozoriti na nekatere pomisleke, ki so se mi pojavljali ob delu na tej zadevi.
4. V prvi vrsti moram poudariti, da gre pri obravnavani odločitvi zakonodajalca za njegovo pravico (ne pa dolžnost), da skozi (novo) pravno sredstvo odpre možnost ponovnega obravnavanja nekaterih primerov prekrškovnega kaznovanja iz preteklosti.
5. Ne glede na to mislim, da je bila zelo ponesrečena izbira, po kateri je zakonodajalec, kljub vsemu zelo specifičen primer, ki ga je želel rešiti, poskusil razvozlati z uporabo enega izmed klasičnih pravnih sredstev, ki so sicer na splošno znana v naših postopkih, to je s pomočjo zahteve za varstvo zakonitosti. S tem je (ponovno: to je doslej najbolj napak napravil v kazenskem postopku, ko je to pravno sredstvo dal v roke dal v roke dvema antagonističnima procesnima subjektoma, ki v njem nastopata v različnih funkcijah, a toliko zgolj mimogrede) prebil pri nas običajne okvire tega (tudi sicer nadvse spornega) izrednega pravnega sredstva in ustvaril videz, da gre za nekakšen interventni remedij, s katerim je mogoče po mili volji posegati v zelo različne pravnomočno razsojene situacije, kar seveda ni res. Prepričan sem, da bi bilo veliko bolj korektno, rezultat pa za prizadete vsaj popolnoma enak, če ne celo boljši (stranka z lastnim pravnim sredstvom pač najbolje varuje svoje interese), če bi si za obravnavani primer zamislil posebno pravno sredstvo, za katerega bi bilo popolnoma jasno, da se nanaša samo na obravnavano situacijo, in ki bi ga temu ustrezno oblikoval.
6. Tako pa je zakonodajalec ustvaril nevaren precedens, iz katerega bi utegnil kdo sklepati, da je mogoče tudi druge bolj ali manj podobne primere (in takšni zanesljivo obstoje prav na področju prekrškovnega kaznovanja) reševati na enak način. Z malce fantazije ga je mogoče razširiti še na celo vrsto zelo sorodnih situacij s področja klasičnega kazenskega prava. In če se izpodbijana določba pri slednjih ne bo mogla neposredno uporabiti, je zakonodajalec na ta način spodbudil razmišljanja, češ, zakaj neki ne bi na podoben način posegli še na te primere. Pri tem ni nepomembno ponovno poudariti, da gre v obravnavanem primeru za poseganje, ki je bistveno širše, kakor je tisto, ki ga sedaj dopušča ZKP (gl. zlasti 556., 559. in 560. čl.).
7. Povsem ponesrečena je tudi izbira, po kateri je zakonodajalec, sledeč sicer veljavni ureditvi zahteve za varstvo zakonitosti v ZP, predvidel, da mora zahtevo vložiti državni tožilec. Če odmislim manj pomembno napako, da je namreč predvidel pristojnost nekoga, ki ga ni ("državni tožilec Republike Slovenije" ne obstoji), in ki jo je z benevoletno razlago mogoče rešiti (pa kaj bi sitnaril, saj ZKP ni prav nič boljši, gl. 421. čl.), je seveda narobe, da je zakonodajalec pravnega sredstva ni dal neposredno v roke tistemu, ki ima za to pravovarstveno potrebo, temveč je zanj zadolžil državnega tožilca. Kritika takšne rešitve, ki posega v nekatera zelo ključna vprašanja postopkov, zlasti s področja kaznovalnega prava (vloga in položaj državnega tožilca nasploh in še posebej v postopku s pravnimi sredstvi, ureditev pravnih sredstev, zlasti izrednih in podobno), presega namen in potrebe tega ločenega mnenja, za obravnavani primer pa nadvse plastično pokaže, kako zelo narobe si naš zakonodajalec predstavlja vlogo in položaj samostojnega državnega organa.

Dr. Zvonko Fišer